

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Кирпань Богдан Володимирович, 1995 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2019 році Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» за спеціальністю 081 Право, працює на посаді в. о. начальника відділу в регіональній філії «Придніпровська залізниця» АТ «Укрзалізниця», місто Дніпро, виконав акредитовану освітньо-наукову програму доктора філософії.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, м. Дніпро від «30» червня 2025 року № 189 у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради - Марченко Олесі Володимирівни, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Рецензентів - Грабильнікової Олени Анатоліївни, кандидата юридичних наук, доцента кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Алексєєнко Ігора Григоровича, кандидата юридичних наук, доктора політичних наук, професора, завідувача кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Офіційних опонентів - Легкої Оксани Володимирівни, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри міжнародного права Університету митної справи та фінансів Міністерства освіти і науки.

Резворович Кристина Русланівна, доктора юридичних наук, доцента, завідувача кафедри цивільного права та процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України,

на засіданні «05» вересня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Кирпаню Богдану Володимировичу на підставі публічного захисту дисертації «Правове регулювання припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань за законодавством України та Європейського Союзу» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України, м. Дніпро.

Науковий керівник – Патерило Ірина Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Здобувач має 11 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 публікації у наукових фахових виданнях України, 1 публікація в іноземному науковому фаховому виданні, 7 публікацій у тезах доповідей на наукових конференціях, зокрема:

1. Кирпань Б. В. Становлення та розвиток правового регулювання припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 166-170. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/37>. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2023/37.pdf.

2. Кирпань Б. В. Поняття припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань : законодавчий та доктринальний підходи. *Актуальні проблеми держави і права*. 2023. № 100. С. 62-73. DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v100.2023.7>.

3. Кирпань Б. В. До питання про форми реорганізації підприємницьких товариств за законодавством Європейського Союзу. *Право і суспільство*. 2024. № 2. С. 85-92. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.2.11>.

4. Кирпань Б. В. Актуальні проблеми законодавства України у сфері ліквідації господарських товариств. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права*. Матеріали XII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (9 - 10 жовтня 2020 року) / За заг. ред. М.В. Полякова та О.Л. Соколенко. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. м. Дніпро, 2020. С. 53-55.

5. Кирпань Б. В. Сучасний етап розвитку законодавства України про припинення підприємницьких товариств. *Право як ефективний суспільний регулятор* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 19-20 лютого 2021 р. Львів : Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2021. С. 79-83.

6. Кирпань Б. В. Поняття методології дослідження правового регулювання припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань за законодавством України та Європейського Союзу. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права*. Матеріали XIII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (8 - 9 жовтня 2021 року) / За заг. ред. С.І. Оковитий та О.Л. Соколенко. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. м. Дніпро, 2021. 180 с. С. 49-51.

7. Кирпань Б. В. Становлення правового регулювання припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань на українських землях у складі Російської Імперії (XIX ст. – початок XX ст.). *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права*. Матеріали XIV Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (7 - 8 жовтня 2022 року) / За заг. ред. С.І. Оковитий та О.Л. Соколенко. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. м. Дніпро, 2022. 180 с. С. 24-26.

8. Кирпань Б. В. Еволюція правового регулювання припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань за законодавством Європейського Союзу. *Стратегії і трансформації юридичної науки в умовах сталого розвитку суспільства*. Матеріали науково-практичної конференції (м. Рівне, 1-2 грудня 2023 р.). Одеса : Видавництво «Молодий вчений», 2023. С. 36-41.

9. Кирпань Б. В. Особливості ліквідації підприємницьких товариств в процесі банкрутства за законодавством Європейського Союзу. *Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи* : матеріали XXIII Міжнародної студентсько-аспірантської наукової конференції (26 квітня 2024 року). Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2024. С. 199-200.

10. Кирпань Б. В. Проблемні питання правового регулювання припинення господарських об'єднань шляхом ліквідації за законодавством України. *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права* : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 5–7 грудня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 146-148.

11. Кирпань Б. В. Методологія дослідження правового регулювання припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань за законодавством України та Європейського Союзу. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2021. № 2. С. 46-50.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Марченко Олеся Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України. Зауваження відсутні.

Резворович Кристина Русланівна, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільного права та процесу Дніпровського державного університету внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

Зауваження:

1. У п. 2.3. дисертаційного дослідження (С. 136) автор акцентує увагу на доцільності залучення арбітражного керуючого до процедури припинення підприємницьких товариств шляхом реорганізації поза межами регуляторного впливу Кодексу України з процедур банкрутств. Водночас, з огляду на інституційну специфіку функціонування арбітражних керуючих в Україні, необхідно обґрунтувати гарантії їхньої незалежності та ефективності в умовах такої універсалізації ролі.

2. Пропозиція щодо включення в Кодекс України з процедур банкрутства окремих положень, що регулюють ліквідацію господарських об'єднань, заслуговує на підтримку (підрозділ 3.2 наукового дослідження). Однак дискусійним залишається питання, чи не доцільніше регулювати такі відносини у межах спеціального законодавства, присвяченого саме господарським об'єднанням, з огляду на їхню специфіку.

3. Автор у науковій роботі детально аналізує законодавство ЄС щодо припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань. Водночас, поза межами аналізу залишилися питання практичного застосування положень Директив ЄС у країнах Центрально-Східної Європи, які проходили процес гармонізації законодавства в умовах правових систем, подібних до української. Звернення до досвіду Польщі, Литви чи Чехії надало б додаткової порівняльної глибини.

4. У дисертаційному дослідженні бракує глибокого аналізу практики національного судочинства щодо спорів, пов'язаних із процедурами припинення підприємницьких товариств. Включення узагальнень національної судової практики надало б роботі більш прикладного характеру.

5. Дисертантом слушно визначено значення європейських директив у процесах гармонізації законодавства України, однак варто було б детальніше порівняти практику застосування відповідних директив у країнах ЄС. Це дозволило б більш обґрунтовано оцінити можливості їхньої імплементації в національне правове поле.

Легка Оксана Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного права Університету митної справи та фінансів Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. У підрозділі 1.2 дисертації автор пропонує періодизацію становлення правового регулювання припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань в Україні та ЄС, однак недостатньо обґрунтованими є критерії виокремлення етапів періодизації, особливо щодо розмежування підперіодів у межах періодів входження України до складу СРСР та після проголошення незалежності України.

2. У підрозділі 1.1 дисертації доволі детально представлено методологічну базу дослідження, зокрема автор вдається до широкого спектра методологічних підходів. Водночас у тексті відчувається нестача конкретних прикладів, які б продемонстрували застосування кожного з методологічних підходів до окремих об'єктів дослідження. Було б доцільно виразніше окреслити, у яких саме підрозділах застосовувався, наприклад, аксіологічний чи системно-генетичний підхід, і який науковий результат він дозволив отримати.

3. У розділі 3 дисертації слушно піднято питання відсутності в українському законодавстві чіткої моделі припинення господарських об'єднань, таких як асоціації, корпорації, консорціуми, концерни. Разом з тим, не зовсім зрозуміло, на яких саме джерелах базуються запропоновані автором моделі припинення таких об'єднань – практична апробація, судова практика, чи суто теоретичні конструкції. Було б доречним обґрунтувати, наскільки такі пропозиції є реалістичними для впровадження з урахуванням специфіки вітчизняного господарського права.

4. Незважаючи на слушні міркування щодо розширення механізмів захисту прав кредиторів у процедурах припинення, в роботі недостатньо запропоновано конкретних нормативних змін до національного законодавства. Наявність більшої кількості проектних пропозицій могли б посилити прикладне значення дисертації, особливо в контексті запропонованих новел.

5. Автором запропоновано залучення арбітражних керуючих до процедур ліквідації підприємницьких товариств поза межами процедур банкрутства (с. 116). Проте в роботі бракує аналізу щодо потенційного навантаження на відповідних фахівців.

Грабильнікова Олена Анатоліївна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. Висловлена у підрозділі 2.2 дисертації ідея про покладання функцій ліквідатора на арбітражного керуючого є логічною, однак потребує уточнення з огляду на практичні, фінансові та адміністративні наслідки. Не зовсім зрозуміло, чи не призведе відповідні зміни до надмірного ускладнення простих процедур добровільної ліквідації підприємницьких товариств, коли вартість майна підприємницького товариства є достатньою для задоволення вимог кредиторів. Доцільно було б запропонувати критерії доцільності залучення арбітражного керуючого залежно від типу припинення чи рівня зобов'язань.

2. У підрозділі 2.3 наукової роботи розглянуто проблему захисту прав кредиторів під час реорганізації підприємницьких товариств, однак правова характеристика ключових документів реорганізаційної процедури - передавального акта та розподільчого балансу - практично відсутня. Водночас саме ці документи мають вирішальне значення для встановлення обсягу правонаступництва й відповідальності перед кредиторами.

3. У підрозділі 3.2 дисертації недостатньо розкрито процедурні особливості ліквідації різних організаційно-правових форм господарських об'єднань, зокрема асоціацій, консорціумів, концернів та корпорацій. Автор не диференціює порядок їх ліквідації з урахуванням специфіки правового статусу, організаційної структури кожної з цих форм. Доцільним було б запропонувати узагальнення або систематизацію процедур ліквідації господарських об'єднань, яка відображала б відмінності у ліквідаційних процесах залежно від організаційно-правової форми.

4. Потребує додаткового обґрунтування та пояснення автором положення щодо можливості використання результатів дисертаційного дослідження у науково-дослідній роботі та освітньому процесі, оскільки у науковій роботі відсутні підтвердження впровадження отриманих результатів у вигляді відповідних актів впровадження, що засвідчують їх застосування у науково-дослідній роботі та освітньому процесі.

Алексеевко Ігор Григорович, доктор політичних наук, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. Автор у підрозділі 2.1 дисертації приділяє значну увагу диференціації форм реорганізації підприємницьких товариств, детально аналізуючи злиття та приєднання. Проте поза детальним фокусом залишаються особливості таких форм реорганізації підприємницьких товариств, як поділ і перетворення, які також потребують глибшого аналізу, зокрема, в контексті захисту прав кредиторів, а також механізмів правонаступництва.

2. У підрозділі 1.2 наукової праці окреслено історичні етапи розвитку законодавства України та Європейського Союзу у сфері припинення підприємницьких товариств та господарських об'єднань. Водночас у роботі відсутнє цілісне порівняльно-правове дослідження відповідних історичних етапів розвитку в Україні та ЄС, що дозволило б

виявити спільні тенденції, відмінності та напрями впливу європейського досвіду на формування національного правового регулювання.

3. Дисертант в підрозділі 3.3 роботи зосереджується на дослідженні директив ЄС, які регулюють припинення господарських об'єднань, однак не аналізує відповідну судову практику ЄС, що стосується захисту прав учасників, кредиторів або правонаступників при припиненні господарських об'єднань. Це могло б суттєво підсилити європейську компоненту дослідження.

4. У підрозділах 3.1 та 3.2 роботи слушно порушено питання необхідності забезпечення захисту прав кредиторів у процедурах припинення господарських об'єднань. Однак не проаналізовано, чи можливе законодавче застосування до таких процедур принципу «best-interest-of-creditors test», який активно функціонує у праві Європейського Союзу, зокрема відповідно до Директиви ЄС 2019/1023 від 20.06.2019 року «Про засади превентивної реструктуризації, про погашення боргів та позбавлення прав, а також заходів щодо підвищення ефективності процедур щодо реструктуризації, банкрутства та погашення боргів».

При цьому, висловлені зауваження не впливають істотно на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Кирпаню Богдану Володимировичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

(підпис)

Олеся МАРЧЕНКО